

КІЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

II СЕСІЯ IX СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

02.12.2021 № 3690/3731

Про звернення Київської міської ради до Ради національної безпеки і оборони України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо вжиття заходів для посилення державного контролю у сфері обігу наркотичних лікарських засобів

Відповідно до Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про столицю України – місто-герой Київ», з метою збереження життя та здоров'я громадян України, протидії поширенню наркоманії в місті Києві та в Україні в цілому, надання кваліфікованої медичної допомоги наркозалежним особам Київська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Направити звернення Київської міської ради до Ради національної безпеки і оборони України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо вжиття заходів для посилення державного контролю у сфері обігу наркотичних лікарських засобів, що додається.
2. Офіційно оприлюднити це рішення в порядку, передбаченому законодавством України.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київської міської ради з питань охорони здоров'я та соціальної політики.

Київський міський голова 1

Віталій КЛІЧКО

Додаток
до рішення Київської міської ради
від 02.07.2015 № 8690/3439

ЗВЕРНЕННЯ

Київської міської ради до Ради національної безпеки і оборони України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо вжиття заходів для посилення державного контролю у сфері обігу наркотичних лікарських засобів

Ми, депутати Київської міської ради, занепокоєні критичною ситуацією, що склалася в місті Києві у сфері легального обігу наркотичних засобів у зв'язку з різким збільшенням кількості осіб, які вживають лікарські засоби, що містять наркотичні засоби та психотропні речовини, зокрема метадон (далі – нарковмісні лікарські засоби).

На наше переконання, така ситуація у Києві та інших містах виникла внаслідок прогалин у законодавстві, яке, з одного боку, спростило ліцензійні умови на провадження господарської діяльності з медичної практики, а з іншого, не забезпечило належного контролю держави за дотриманням приватними закладами охорони здоров'я та приватнопрактикуючими лікарями – наркологами і психіатрами – ліцензійних умов, вимог клінічних протоколів і медичних стандартів, затверджених МОЗ України, та правил виписування рецептів на нарковмісні лікарські засоби.

Законом України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» передбачено, що придбання, реалізація наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до таблиць II і III Переліку, фізичною особою за медичними показаннями здійснюється лише за рецептом лікаря. Видача таких рецептів без відповідних медичних показань або з порушенням установлених правил оформлення забороняється.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2015 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків» визначено, що рецепти на наркотичні (психотропні) лікарські засоби в чистому вигляді або в суміші з індиферентними речовинами виписуються на спеціальних рецептурних бланках форми № 3 (ф-3). При цьому бланки ф-3 не визначені як бланки суворого обліку Правилами виготовлення бланків цінних паперів і документів суворого обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України, Служби безпеки

України та Міністерства внутрішніх справ України від 24.11.1993 № 98/118/740, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 14.01.1994 за № 8/217.

З метою медикаментозного лікування людей із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів в Україні запроваджено програму замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200 «Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів». Під час лікування за ЗПТ використовують лікарські препарати метадон і бупренорфін. Згідно з інформацією, наданою Департаментом охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) станом на 01.06.2021 у Києві ЗПТ з використанням наркотичних засобів, що отримуються централізовано відповідно до розподілу МОЗ України для проведення ЗПТ, проводиться лише у 9-ти комунальних закладах охорони здоров'я; всього у Києві на програмі ЗПТ перебуває 1310 пацієнтів, у т. ч. щоденно отримують за фактичною адресою, де впроваджується ЗПТ, під наглядом медичного персоналу – 605 пацієнтів, на рецептурній формі видачі препарату – 11, видача з закладів охорони здоров'я для самостійного прийому – 694 пацієнти.

Разом з тим з 2018 по 2020 рік у м. Києві відбулось різке збільшення, у чотири рази, або на 315 %, обсягу замовлених приватними закладами охорони здоров'я та фізичними особами – підприємцями, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями наркологія та/або психіатрія, рецептурних бланків ф-3, у тому числі і за рахунок призначення лікарського засобу метадон наркозалежним особам. Так, кількість відпущених рецептурних бланків ф-3 у Києві зросла від 184 425 шт. у 2018 році до 550 398 шт. у 2020 році. За 9 місяців 2021 року кількість відпущених спеціальних рецептурних бланків ф-3 вже становить 458 925 шт., що свідчить про збереження негативної тенденції до збільшення реалізації наркотичних лікарських засобів та, відповідно, їх вживання наркозалежними особами.

Також у Києві значно збільшилась кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності медичної практики за спеціальністю «Наркологія»: з 21 у 2018 році до 67 у 2020 році, при цьому загалом по Україні у 2020 році їх кількість становила 143.

Відповідно до чинного законодавства аптечні заклади для реалізації наркотичних лікарських засобів за спеціальним рецептурним бланком ф-3 мають отримати відповідну окрему ліцензію. У місті Києві чи не єдиними аптечними закладами, що мають відповідну ліцензію, є 16 аптек КП «Фармація», які виконують, зокрема, соціальну функцію та беруть участь у програмах щодо реалізації препаратів на підставі пільгових рецептів, відпуску лікарських засобів

на безоплатній та пільговій основі і, на виконання нормативно-правових актів, відпускають ліки за рецептурними бланками ф-3.

Протягом останнього року надходять численні скарги киян на те, що під аптеками утворюються скучення та довгі черги наркозалежних осіб з метою придбання нарковмісних лікарських засобів за отриманими у лікарів рецептами. При цьому працівники аптеки зобов'язані відпустити відповідні ліки на підставі рецепта. Після купівлі зазначених лікарських засобів деякі з цих осіб вживають наркотичні лікарські засоби безпосередньо на місці, деякі перепродують поштучно таблетки третім особам неподалік аптеки, а також пропонують безкоштовно спробувати нарковмісні ліки малолітнім і неповнолітнім особам, таким чином заохочуючи останніх до вживання наркотиків.

Кількість реалізованих на підставі чинного законодавства аптеками КП «Фармація» у м. Києві нарковмісних лікарських засобів у 2020 році становила 331 805, 35 упаковок, та у І половині 2021 року – 175 577, 80 упаковок.

На практиці деякі недобросовісні лікарі виписують рецепти ф-3 на отримання метадону за грошову винагороду (плата за прийом лікаря) без встановлення відповідного діагнозу, оцінки та контролю стану пацієнта, ефективності лікування, за відсутності відповідних медичних показань. У зв'язку з відсутністю механізму, який дає реальну можливість лікарю переконатись, що пацієнт не отримує аналогічне лікування в іншому закладі охорони здоров'я, одна особа має можливість «лікуватись» одночасно в декількох лікарів – наркологів і психіатрів – і одночасно отримувати у них рецепти ф-3 на отримання нарковмісних лікарських засобів з метою їх вживання та/або перепродажу. Також працівниками правоохоронних органів фіксувались факти «наркотуризму» – організованого приїзду певної групи осіб, які отримують (купують) одночасно в декількох лікарів велику кількість рецептів. Крім того, у деяких приватних закладах охорони здоров'я періодично відбуваються акції «Приведи друга – отримай рецепт безкоштовно». В результаті такої діяльності завдається значна шкода здоров'ю хворих, а також виникає надлишок наркотичних і психотропних речовин, які вони незаконно продають.

Вищезазначене свідчить про відсутність належного контролю з боку держави за легальним обігом наркотичних лікарських засобів, а саме дотриманням ліцензійних умов, наданням медичної допомоги відповідно до вимог клінічних протоколів та/або медичних стандартів, затверджених МОЗ України, а також правил виписування рецептів на лікарські засоби певними закладами охорони здоров'я та лікарями, які неконтрольовано виписують пацієнтам рецепти ф-3 на отримання нарковмісних лікарських засобів не з метою лікування, а з метою отримання надприбутків за рахунок продажу рецептів на нарковмісні ліки. Це все у свою чергу призводить до поширення наркоманії в

Україні, підвищення рівня незаконного вживання наркотичних засобів і психотропних речовин, легкої доступності наркотичних засобів та квазілегальних шляхів їх отримання, незаконного обігу наркотичних засобів і несе пряму загрозу здоров'ю української нації.

Крім того, звертаємо увагу на ситуацію, що склалася в державі у сфері відпуску комбінованих лікарських засобів, які містять у своєму складі наркотичний засіб «кодеїн», а саме їх безконтрольний відпуск та невирішення уповноваженими центральними органами виконавчої влади зазначеного питання. Лікарські засоби вказаної категорії активно використовуються наркозалежними особами для виготовлення в побутових умовах наркотичних засобів і немедично вживаються у великих кількостях для отримання стану наркотичного сп'яніння. На сьогодні кодеїновмісні препарати віднесені до рецептурної форми відпуску ф-1, але не встановлені на предметно-кількісний облік (узагалі будь-який облік відсутній). Провізори за порушення встановлених правил обігу таких лікарських засобів несуть лише адміністративну відповіальність. Все це у сукупності призводить до безконтрольного відпуску та вживання таких препаратів, у тому числі наркозалежними особами.

Враховуючи вищепередне, з метою збереження життя та здоров'я громадян України, протидії поширенню наркоманії в місті Києві та в Україні в цілому, надання кваліфікованої медичної допомоги наркозалежним особам, ми, депутати Київської міської ради, як представники територіальної громади міста Києва, звертаємося до Ради національної безпеки і оборони України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України з вимогою у найкоротші строки вжити заходів щодо посилення державного контролю у сфері обігу наркотичних лікарських засобів, а саме:

1. Затвердження Кабінетом Міністрів України Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2030 року та відповідного плану її реалізації.

2. Затвердження Кабінетом Міністрів України обсягу квот на 2022 рік щодо наркотичних засобів і психотропних речовин з урахуванням потреб держави у таких підконтрольних речовинах, що унеможливить пересичення такими засобами ринку та попередить їх виток із об'єктів легального обігу в незаконний обіг.

3. Забезпечення впровадження з 01 квітня 2022 року електронного рецепта лікаря для придбання в роздрібній мережі аптечних закладів підконтрольних лікарських засобів, які містять у своєму складі наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, що у свою чергу знизить ризики призначення таких ліків не за медичним призначенням.

4. Напрацювання та запровадження Міністерством охорони здоров'я України ефективного механізму, який дасть можливість медичним працівникам реалізувати вимогу пункту 7 Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, затвердженого наказом МОЗ України від 27.03.2012 № 200 щодо необхідності перед включенням особи до лікування із використанням препаратів замісної підтримувальної терапії переконатись, що пацієнт не отримує зазначене лікування в іншому закладі охорони здоров'я, з метою уникнення ситуації, за якої пацієнт може отримувати замісну підтримувальну терапію одночасно у декількох закладах охорони здоров'я.

5. Проведення перевірки Міністерством охорони здоров'я України та Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками закладів охорони здоров'я та фізичних осіб – підприємців, які мають відповідні ліцензії на провадження у місті Києві господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю наркологія та/або обігу наркотичних засобів на предмет дотримання ними ліцензійних умов, галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я та правил виписування рецептів на підконтрольні лікарські засоби. У разі виявлення суттєвих порушень ініціювати питання щодо анулювання відповідних ліцензій.

6. Внесення Міністерством охорони здоров'я України змін до Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2005 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків», якими визначити право на виписування рецептів ф-3 на отримання лікарського засобу метадон виключно лікарями закладів охорони здоров'я, у яких проводиться замісна підтримувальна терапія з використанням такого засобу, що унеможливить використання таких ліків не за медичним призначенням.

7. Внесення Міністерством фінансів України доповнення до підпунктів 1.3.1 та 1.3.2 пункту 1.3 Правил виготовлення бланків цінних паперів і документів суворого обліку, затверджених наказом Міністерства фінансів України, Служби безпеки України та Міністерства внутрішніх справ України від 24.11.1993 № 98/118/740, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 14.01.1994 за № 8/217, позицією – спеціальні рецептурні бланки форми № 3, уключивши їх до бланків суворого обліку, що у свою чергу попередить їх виготовлення та використання у незаконному обігу.

8. Підготовки Міністерством охорони здоров'я України змін до законодавства щодо посилення державного контролю у сфері медичної практики за спеціальністю «Наркологія», якими передбачити механізм анулювання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики за порушення закладом охорони здоров'я або фізичною особою – підприємцем галузевих стандартів лікування у сфері охорони здоров'я або правил виписування рецептів на лікарські засоби із вмістом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

9. Підготовки Міністерством охорони здоров'я України змін до законодавства щодо врегулювання питання наявності в усіх аптечних закладах базового асортименту підконтрольних лікарських засобів, що забезпечить доступ населення до знеболювальних опіоїдних ліків у широкій мережі роздрібних медичних закладів, а також зніме навантаження з 2 % аптечних закладів, які отримали в Україні відповідну ліцензію.

Просимо визначити виконавців запропонованих заходів, строки їх виконання та повідомляти Київську міську раду про стан їх виконання.

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО